

**PODSUMOWANIE STRATEGICZNEJ OCENY
ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
WRAZ Z UZASADNIENIEM DLA
PROGRAMU ROZWOJU ROZTOCZA
– WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE**

Spis treści

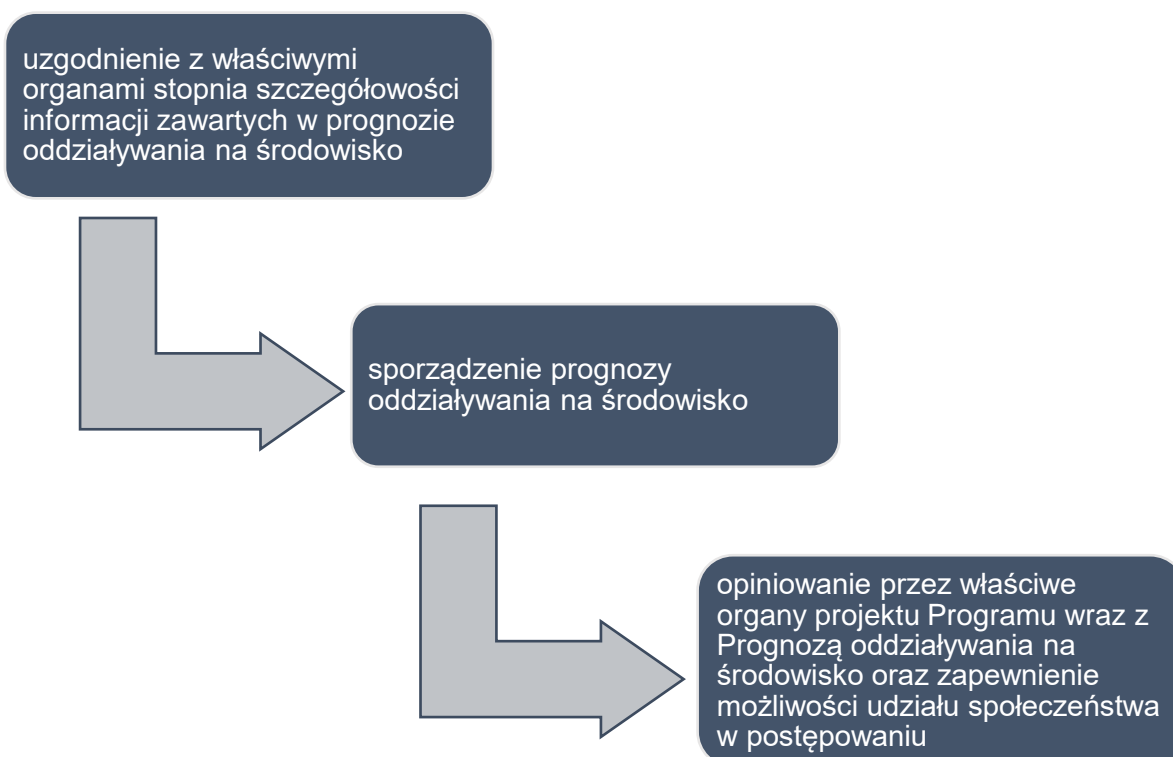
1. Podstawy formalno-prawne	2
2. Wyniki strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Programu Rozwoju Roztocza – województwo lubelskie	3
2.1. Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko	4
2.2. Opinie właściwych organów (o których mowa w art. 57 i 58).....	4
2.3. Informacja o przebiegu konsultacji społecznych.....	5
2.4. Uwagi i wnioski zgłoszone w trakcie postępowania SOOŚ.....	6
2.5. Ocena transgranicznego oddziaływania na środowisko projektu Programu Rozwoju Roztocza – województwo lubelskie	8
2.6. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.....	8
2.7. Uzasadnienie wyboru przyjętego w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych.....	9
3. Wykaz skrótów	10

1. Podstawy formalno-prawne

Obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SOOŚ) do projektu „Programu Rozwoju Roztocza – województwo lubelskie” wynika z art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj., Dz. U. z 2024 r. poz. 1112).

Postępowanie w sprawie SOOŚ dla projektu Programu przeprowadzone zostało w trzech kluczowych etapach:

Ryc. 1 Etapy postępowania w sprawie SOOŚ projektu Programu Rozwoju Roztocza – województwo lubelskie

Źródło: opracowanie własne

Podstawę prawną **opracowania podsumowania procedury strategicznej** oceny oddziaływania na środowisko do „Programu Rozwoju Roztocza – województwo lubelskie” stanowi art. 42 pkt 2 oraz art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (ustawa OOŚ).

Do **elementów obowiązkowych podsumowania** ustawa zalicza:

1. Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu (Programu) w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych.
2. Informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:
 - ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko;
 - opinie właściwych organów, o których mowa w art. 57 i 58;

- zgłoszone uwagi i wnioski;
- wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone;
- propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzenia monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

2. Wyniki strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Programu Rozwoju Roztocza – województwo lubelskie

„Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku” zakłada przygotowanie dokumentu operacyjnego dla Obszaru Strategicznej Interwencji Roztocze. Ze względu na fakt, iż kraina geograficzna leży na terenie dwóch województw Uchwałą Nr CCCXC/6785/2022 Zarząd Województwa Lubelskiego wyraził wolę współpracy z Zarządem Województwa Podkarpackiego nad przygotowaniem programów rozwoju, które zapewnią spójne planowanie rozwoju dla ponadregionalnego obszaru funkcjonalnego.

Uwzględniając instrumenty prowadzenia polityki rozwoju wskazane w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2024 r., poz. 324, 862 z późn. zm.) – dalej uzppr, tj. strategii rozwoju, programy, dokumenty programowe oraz polityki publiczne przyjęto, że ze względu na operacyjny charakter dokumentu właściwą formułą opracowania będzie program rozwoju.

„Program Rozwoju Roztocza – województwo lubelskie” jest dokumentem służącym uszczegółowieniu zapisów zawartych w „Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku”, przy uwzględnieniu zapisów „Strategii Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2030” odnoszących się do podkarpackiej części Roztocza. Zasięg terytorialny *Programu* obejmuje obszar wyznaczony w „Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku” jako Obszar Strategicznej Interwencji Roztocze.

Podstawowym założeniem opracowania *Programu* jest efektywne wykorzystanie potencjału środowiska przyrodniczego i kulturowego Roztocza oraz Puszczy Solskiej, w tym:

- **umocnienie marki Roztocze** w wymiarze krajowym i międzynarodowym,
- **zbudowanie podstaw trwałego partnerstwa** samorządów regionalnych (lubelskiego i podkarpackiego), samorządów lokalnych oraz organizacji i instytucji aktywnie działających na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego Roztocza.

Dokument – czerpiąc z ustaleń strategii regionalnych – ma charakter wdrożeniowy i określa m.in. najważniejsze kierunki działań kluczowe dla harmonijnego rozwoju Roztocza, niezależnie od kompetencji wykonawczych. Dokument, przygotowany w porozumieniu z samorządami szczebla lokalnego, stanowi:

- **narzędzie koordynacji** działań rozwojowych na rzecz określonego terytorium, pozwalające na zbudowanie podstaw trwałego partnerstwa samorządu regionalnego, samorządów lokalnych oraz organizacji i instytucji aktywnie działających na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego Roztocza, uwzględniającej zaangażowanie władz regionalnych i lokalnych z województwa podkarpackiego,

- materiał **potwierdzający zobowiązanie różnych podmiotów** (władz gminnych, powiatowych i wojewódzkich) do dążenia do realizacji konkretnych przedsięwzięć i działań,
- podstawę **podjęcia rozmów z władzami centralnymi** w celu uzyskania wsparcia z instrumentów krajowych.

„Program Rozwoju Roztocza – województwo lubelskie” został przyjęty Uchwałą Zarządu Województwa Lubelskiego Nr LV/1049/2024 z dnia 5 listopada 2024 r.

2.1. Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko

Podstawę prawną sporządzenia *Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Programu Rozwoju Roztocza – województwo lubelskie* stanowi art. 3 ust.1 pkt 14 Ustawy OoŚ.

Określenie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w *Prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu Programu Rozwoju Roztocza – województwo lubelskie* zostało zawarte w uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 11 marca 2024 r. (znak: WOOŚ.411.7.2024.KKO) oraz z Lubelskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym z dnia 12 lutego 2024 r. (znak: DNS-NZ.7016.24.2024).

Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu Programu Rozwoju Roztocza – województwo lubelskie została sporządzona przez Departament Strategii i Rozwoju Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie. Głównym celem prognozy oddziaływania na środowisko jest identyfikacja i ocena potencjalnych zagrożeń środowiska, w tym znacząco negatywnego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska, wynikających z realizacji ustaleń projektu *Programu* oraz wskazanie rozwiązań umożliwiających zminimalizowanie lub ograniczenie ewentualnych negatywnych skutków. W *Prognozie* przeanalizowano potencjale kolizje z obszarami przyrodniczymi, kulturowymi oraz ewentualnych konfliktów społecznych. Ustalenia *Prognozy* znajdują swoje odzwierciedlenie w treści *Programu*, w związku z czym nie sformułowano uwag lub rekomendacji wywołujących konieczność zmian zaproponowanej treści *Programu*.

2.2. Opinie właściwych organów (o których mowa w art. 57 i 58)

Projekt *Programu* wraz z *Prognozą oddziaływania na środowisko* został poddany procedurze zaopiniowania przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie i Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Lublinie, zgodnie z art. 57 i 58 Ustawy OoŚ.

Projekt *Programu* wraz z *Prognozą oddziaływania na środowisko* został przesłany do **Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie** pismem z dnia 26 lipca (znak: SR-I.043.2.17.2024.DSK). W odpowiedzi otrzymano pismo z dnia 23 sierpnia 2024 r. (znak: WOOŚ.410.201.2024.KKO) wskazujące na konieczność uzupełnienia *Prognozy* o szerszą analizę odnośnie możliwości wystąpienia znaczących oddziaływań na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000. *Prognoza* została uzupełniona o wymagane elementy i ponownie przesłana do zaopiniowania pismem z dnia 3 września 2024 r. (znak: SR-I.043.2.17.2024.DSK). W odpowiedzi otrzymano pismo z dnia 23 września 2024 r. (znak:

WOOŚ.410.229.2024.KKO), w którym RDOŚ w Lublinie przedstawił opinię do projektu *Programu* wraz z *Prognozą*. W opinii **nie wskazano kwestii, które należałoby w powyższych dokumentach uzupełnić bądź skorygować.**

Projekt *Programu* wraz z *Prognozą oddziaływania na środowisko* został przesłany do **Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Lublinie** pismem z dnia 26 lipca (znak: SR-I.043.2.17.2024.DSK). LPWISanit pismem z dnia 14 sierpnia 2024 r. (znak: DNS-NZ.7016.153.2024) **zaopiniował pozytywnie** projekt dokumentu *Programu* wraz z *Prognozą oddziaływania na środowisko*. Decyzja ta została podtrzymana również dla uzupełnionej wersji *Prognozy* pismem z dnia 18 września 2024r. (znak: DNS-NZ.7016.153.2024).

2.3. Informacja o przebiegu konsultacji społecznych

Projekt *Programu* został zaakceptowany przez Zarząd Województwa Lubelskiego w dniu 30 stycznia 2024r., co umożliwiło rozpoczęcie procesu włączenia interesariuszy do prac nad dokumentem.

W pierwszym etapie zorganizowana została debata publiczna w 5 miastach powiatowych obszaru Roztocza, tj. w Biłgoraju, Janowie Lubelskim, Kraśniku, Tomaszowie Lubelskim oraz w Zamościu. W spotkaniach, które odbyły się w dn. 5 – 15 marca 2024r., uczestniczyli przedstawiciele samorządów, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych. Zgłoszone refleksje i rekomendacje¹ pozwoliły potwierdzić słuszność przyjętych założeń, ale również uzupełnić zaproponowane zapisy *Programu*.

Do uzupełnionej wersji dokumentu sporządzona została *Prognoza oddziaływania na środowisko* projektu *Programu*. Projekt *Programu* wraz *Prognozą* został przekazany do zaopiniowania właściwym organom, tj. Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Lublinie oraz Lubelskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu (pisma z dn. 26 lipca 2024r.).

Następnie zgodnie z zapisami ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko ww. dokumenty **zostały poddane konsultacjom celem zapewnienia możliwości udziału społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko.**

Informacja o rozpoczęciu procedury udziału społeczeństwa w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu *Programu Rozwoju Roztocza – województwo lubelskie* wraz z *Prognozą oddziaływania na środowisko* została podana do publicznej wiadomości w dniu 6 sierpnia 2024r. poprzez:

- zamieszczenie ogłoszenia **na stronie Biuletynu Informacji Publicznej** Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie,
- umieszczenie **ogłoszenia w siedzibie** Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie przy ul. Artura Grottgera 4,
- zamieszczenie **informacji o rozpoczęciu konsultacji na stronach internetowych**: ogólnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego

¹ Szczegóły dotyczące przebiegu debaty zawarto w dokumencie „Sprawozdanie z debaty publicznej i konsultacji społecznych projektu *Programu Rozwoju Roztocza – województwo lubelskie*”

w Lublinie pod adresem www.lubelskie.pl na stronie www.strategia.lubelskie.pl oraz stronie poświęconej Programowi Rozwoju Roztocza www.roztocze.lubelskie.pl

Ogłoszenie podane do publicznej wiadomości zawierało informację o:

- **wyłożeniu do publicznego wglądu** projektu *Programu* wraz z *Prognozą oddziaływania na środowisko*,
- **możliwości zapoznania** się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym została ona wyłożona do wglądu (siedziba Urzędu oraz strona internetowa poświęcona *Programowi*),
- możliwości **składania uwag**,
- **sposobie i miejscu składania uwag**,
- **terminie składania uwag**,
- poinformowano również, że uwagi wniesione po wyznaczonym terminie pozostaną bez rozpatrzenia.

Informacja o konsultacjach została również przesłana:

- mailowo do jednostek samorządu terytorialnego (gminy, powiaty) leżących na obszarze OSI Roztocze,
- do Marszałka Województwa Podkarpackiego,
- do Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego (wraz z wersją elektroniczną dokumentów).

W ogłoszeniu z dn. 6 sierpnia 2024r. wskazano, że uwagi do projektu *Programu* oraz *Prognozy* można zgłaszać w terminie od 7 sierpnia 2024 r. do 13 września 2024 r. W związku z koniecznością uzupełnienia *Prognozy* termin konsultacji został wydłużony do 27 września 2024 r., o czym interesariusze zostali poinformowani poprzez odpowiednie ogłoszenie zamieszczona na stronie BIP UMWL, w siedzibie Urzędu oraz wyżej wskazanych stronach internetowych. **Wszyscy zainteresowani udziałem** w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko projektu *Programu Rozwoju Roztocza – województwo lubelskie* oraz *Prognozy oddziaływania na środowisko* **mieli możliwość** w ciągu 52 dni wyrazić opinię, zgłosić uwagi i wnioski do w/w dokumentów.

2.4. Uwagi i wnioski zgłoszone w trakcie postępowania SOOŚ

W trakcie prowadzonych konsultacji i udziału społeczeństwa w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko **nie wpłynęły uwagi do *Prognozy oddziaływania na środowisko*** do projektu *Programu*.

Otrzymano natomiast **uwagi dotyczące projektu *Programu***:

- od jednostki samorządu terytorialnego (gmina Komarów-Osada),
- pozytywną opinię wraz z sugestią uzupełnienia z Województwa Podkarpackiego,
- pozytywną opinię Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Treść uwag oraz ustosunkowanie się do nich zawarto w Tabeli 1 .

Tabela 1 Uwagi zgłoszone w trakcie konsultacji społecznych projektu Programu Rozwoju Roztocza – województwo lubelskie wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko

Lp.	Treść uwagi	Uwzględnienie w kolejnej wersji Programu	Uzasadnienie
1	Uzupełnienie kierunku interwencji w ramach Celu Szczegółowego 2: „zagospodarowywanie odpadów (w tym pochodzących z produkcji rolnej) m.in. na cele grzewcze” o zapis: „oraz działania na rzecz wsparcia usuwania wyrobów zawierających azbest”	tak	Proponowany zapis został dołączony do innego kierunku działań (kwestia usuwania azbestu jest właściwa dla gospodarki odpadami sensu largo, a nie przedmiotem wykorzystania odpadów azbestowych do innych celów, np. grzewczych).
2	Przyjęcie jako jednego z głównych czynników lokalizacyjnych dla przedsięwzięć związanych z zagospodarowaniem odpadów odpowiedniej odległości od zabudowy mieszkaniowej.	nie	Dokument nie ma charakteru planistycznego, przesądzającego o zasadach realizacji inwestycji konkretnego typu.

2.5. Ocena transgranicznego oddziaływania na środowisko projektu Programu Rozwoju Roztocza – województwo lubelskie

Projekt *Programu* wraz z *Prognozą oddziaływania na środowisko* **nie podlegały procedurze transgranicznej oceny** oddziaływania na środowisko.

Ustalenia *Programu* będą realizowane wyłącznie na terenie województwa lubelskiego, w południowej części graniczącej od wschodu z Ukrainą. Również zasięg oddziaływania potencjalnych przedsięwzięć o charakterze inwestycyjnym, realizowanych w ramach *Programu* będzie ograniczony do terenu województwa lubelskiego i nie będzie oddziaływać na kraje sąsiadujące.

W Prognozie nie stwierdzono możliwości wystąpienia znacząco negatywnego oddziaływania o charakterze transgranicznym na którykolwiek z komponentów środowiska.

W trakcie przeprowadzonego procesu opiniowania przez właściwe organy oraz konsultacji społecznych projektu *Programu* wraz z *Prognozą* jej oddziaływania na środowisko, nie zgłoszono uwag i wniosków dotyczących procedury transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

2.6. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

System monitorowania *Programu* oparty jest na **systemowej obserwacji i analizie wartości przyjętych wskaźników** jej realizacji oraz wiedzy pozyskiwanej od wyspecjalizowanych instytucji, a także szerokiego grona interesariuszy *Programu*.

Monitorowanie *Programu* będzie się odbywało na **dwóch płaszczyznach**: monitorowania celów oraz monitorowania przedsięwzięć.

Monitorowanie **wskaźników osiągnięcia celu głównego i celów szczegółowych** pozwoli określić, jak znaczące skutki dla rozwoju OSI Roztocze generuje wdrożenie *Programu*. Do procesu tego zostanie wykorzystany zestaw wskaźników.

Monitorowanie **stanu realizacji przedsięwzięć** pozwoli zidentyfikować ew. problemy z ich wdrożeniem i zaplanować środki zaradcze. Ta część monitoringu będzie się opierała na współpracy z partnerami – realizatorami (lub koordynatorami) poszczególnych przedsięwzięć.

Dane do monitorowania będą gromadzone przez Zespół Koordynujący *Programu*, który na tej podstawie będzie przygotowywał roczne sprawozdanie z realizacji *Programu*. Proces monitorowania będzie obejmował:

- zbieranie niezbędnych danych (Zespół Koordynujący *Programu*, Regionalne Obserwatorium Terytorialne);
- przygotowanie rocznego sprawozdania z realizacji PRR (Zespół Koordynujący *Programu*);
- opiniowanie sprawozdań, z możliwością sformułowania uwag i rekomendacji, w tym rekomendacji zmian (Zespół ds. Realizacji SRWL);

- przyjęcie sprawozdań (Zarząd Województwa Lubelskiego);
- ocena efektów wdrażania, zgłoszenie wniosków na przyszłość (Regionalne Forum Terytorialne).

Pozyskiwanie danych niezbędnych do monitorowania przedsięwzięć będzie skorelowane z procesem gromadzenia informacji do „Raportu o stanie województwa lubelskiego” oraz „Raportu monitoringowego z realizacji SRWL” tak, by w miarę możliwości unikać multiplikacji obowiązków sprawozdawczych dla JST.

W trakcie procesu opiniowania przez właściwe organy oraz konsultacji społecznych **nie zgłoszono uwag i wniosków do metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu** skutków realizacji postanowień projektu *Programu*.

2.7. Uzasadnienie wyboru przyjętego w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych

Struktura *Programu* wynika z przepisów prawnych tj. ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2024 r., poz. 324, 862 z późn. zm.). Zakres tematyczny *Programu* jest pochodną zapisów SRWL (zarówno części określającej cele rozwojowe jak i wymiaru terytorialnego) oraz przeprowadzonej debaty publicznej i konsultacji społecznych projektu dokumentu. Działania zawarte w *Programie* stanowią rozwinięcie i doszczegółowienie kierunków działań zawartych w SRWL w odniesieniu do OSI Roztocze.

Biorąc pod uwagę ogólny charakter dokumentu, na etapie sooś nie było możliwości przedstawienia rozwiązań alternatywnych dla przyjętych działań. Działania inwestycyjne, które mogą być realizowane na podstawie *Programu*, na tym etapie nie mają wskazanych lokalizacji, dokładnego zasięgu, terminu realizacji, ani technologii, w jakich zostaną wybudowane. Skutki środowiskowe podejmowanych inwestycji w dużej mierze będą zależne od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych. Przy wyborze projektów do realizacji w ramach kierunków interwencji należy uwzględnić wnioski z prognozy oraz rekomendowane działania minimalizujące potencjalne negatywne oddziaływanie na środowisko.

3. Wykaz skrótów

JST – jednostki samorządu terytorialnego

Prognoza – prognoza oddziaływania na środowisko Programu Rozwoju Roztocza – województwo lubelskie

Program – Program Rozwoju Roztocza – województwo lubelskie

SOOŚ – Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Strategia / SRWL 2030 – Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku

UMWL – Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie

ustawa OOŚ - ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U z 2024 r. poz.1112)